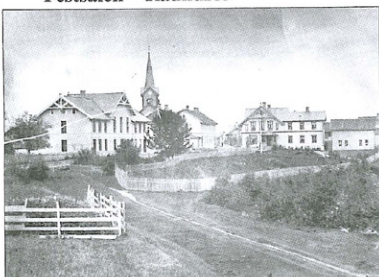

Gamla – Middelskolebygget – Festsalen – Rådhuset

Dersom du kom herfra etter Kongevegen rundt 1880, var dette omtrent det første du møtte av kjøbstaden Levanger. Sykehuset lå fortsatt på Eidesøra – Ridehuset var ikke bygd ennå, heller ikke Lærerskolen. Mo gård lå utenfor bygrensen. Du hadde passert et gammelt hus på venstre hånd der Kirkegt 9 i dag ligger. Dette ble kalt Solingsstua. Enkelte vil hevde at Solingsstua er den siste rest av Levanger gård. Hvis alderen på det eldste tømmeret i dette huset blir fastsatt til for 1800 er Solingsstua et hus fra Levanger gård, og i såfall det eldste hus på Levanger.

Huset til høyre er bankbygning nr. 2 på denne tomten. Levanger og Skogn Sparebank startet her i

58

Her ser vi huset som bakgrunn for Middelskolens elever i 1880. Middelskolen var enda et fullstendig alternativ til almueskolen/folkeskolen. Levanger hadde fra 1851 to helt adskilte skoleløp, og de som står her betaler for å gå på skole fra de er 5 år.

Innenfor gjerdet står 6 jenter som er mellom 6 og 7 år gamle og går i Forberedelsesklassen. Middelskolen er enda et alternativ til folkeskolen som velges av dem som ønsker å betale ekstra. Skolen hadde faktisk elever som kom langvegs fra og bodde på hybel på Levanger.

Gutter og jenter gikk i atskilte klasser. De hadde ulik undervisning og ulike fag og pens. Her står jentene til venstre med sin lærerinne iført moderne strålhatt, og guttene står til høyre. Midt i bildet bestyrer cand.mag. M.E.Alme som faktisk bor i huset. Av gardinene kan en tydelig se at hans leilighet er i

60

det skulle bygges nytt for Lærerskolen på Levanger. I årsberetningen for lærerskolen 1896-97 står det slik:

...Med departementets skrivelse følger utskrift af Levanger bys formandskabs forhandlingsprotokoll, efter hvilken kommunestyret tilbyder skolen fri grund til bygninger, park og have. Derhos forpligter kommunestyret sig til at lade den nye folkeskolebygning opføre i nærheden af seminaret...

Første setning ble realisert, men etter at arkitekt Guidahl hadde tegnet både lærerskolebygningene og en tilsvarende folkeskolebygning rett overfor lærerskolen startet diskusjonene i bystyret.

Skolestyret hadde enstemmig 5. august 1897 vedtatt å foreslå for bystyret "...at der opføres en tidsmessig folke- og middelskolebygning av sten med 10 klasseværelser for folkeskolen og 4 for middelskolen, foruten gymnassikklokale, skoleidlokale, tegnesal, lærerværelse og rum for samlinger og bibliotek..."

Til dette bevilget bystyret 75000 kr. men så startet tydeligvis diskusjonene. Etter mange og lange forhandlinger. Det kan se ut til at økonomien ikke tålte en ny bygning for folkeskolen.

Man kan i kildene ane at byen egentlig ville at staten skulle bidra økonomisk til bygningen av folkeskolebygget ettersom det nærmest var å regne som en statlig øvingsskole.

Staten ble ikke med på dette, og derfor ble i stedet de 75000 kommunale kroner brukt til å gjøre om Middelskolebygget. Dessuten ble middelskolens tumsal gjort om og påbygget til det Rådbygget som vi skal omtale i et annet kapittel.

Bestyreren ble flyttet ut i byen. Festsalen ble flyttet til nytt bygg som i dag heter Festiviteten, og det ble laget en full 3.etasje med tegnesal på toppen. Ny trapp og inngang midt på huset mot Kirkegt er det nok flere som husker.

Huset ble brukt fullt ut både formiddag og ettermiddag, og har opp gjennom årene huset de utroligste aktiviteter.

Folkebiblioteket ble flyttet inn i 1925, da det nye

62

3.ekke f.v.: Ruth
Haugen, Ester
Rustad, Turid
Nilsen, Torhild
Opedal
2.ekke f.v.: Laver
Dagrun
Sørhøy, Brit
Eidem, Sidsel
Hogenstad, Inger
Rosenlund
1.ekke f.v.: Åse
Nilsen, Rammeig
Dehne, Eva
Gundersen, Torgun
a. Thors, Hanne
Wang, Jorid
Sandstad

Her er huset bakgrunn for jenter i 7.klasse som viser fram sine sjølsyde bluser og skolekjøkken-forkle en gang på 50-tallet.

Dessuten står et museumsklasserom med repulter og utstyr fra 1880 til offentlig bruk. Vi har satt i rom tilbake til ca 1903 og tar imot besøkende som vil føle stemningen fra skoleens dagens skole (se eget kapittel om skolemuseet)

64

1874 etter en omflakkende tilværelse fra 1843, og er i sitt andre bygg på tomten etter bybrannen 1877. Bankkasserer Johan C.Gronn eidde huset. Han var sønn av byens første ordfører, bryggerimester Hans Nikolai Gronn. Sparebanken bygde nytt ved Torvet i 1912.

Foran bankbygget ser vi "Lunden" eller Grønns Hage som den også ble kalt. Mens Levangerelva fortsatt blinker inni krattet nederst til høyre i bildet. Ved storflod kunne man rundt 1880 da dette bildet er tatt fortsatt bade på det som i dag er Stadion på Levanger. På 1700-tallet truet elva med å grave seg tvers gjennom Kongevegen og Levanger gård og rett ut i Sundet. David Jacobsen Jellstrup fikk tilskudd for å pøse med tømmer i området der nedgangen til Stadion er i dag. Levanger – elva ble rundt 1850 ledet inn i nytt løp fra Vaskarholten til Brusvebrua, men demningen som dagens Elvepromenade går på, holdt ikke alltid for flein. Eldre mennesker kan fortsatt fortelle om at flomvatnet sto midtvegs opp på fotballmålene på Stadion.

Det store huset til venstre er beskrevet slik i byggemeldingen fra 1878:

"Borger- eller Middelskole i Forening med Festivitetslokale, Kommuneelokaler, Lærer- og Lærerindebekvemmeligheter..."

Huset har alltid vært et flerbrukshus. De 3 høye vinduene midt på huset i 2.etasje viser hvor festsalen var. Over den var det ingen 3.etasje, slik at salen ble 7 alen høy. Innvendig takhøyde ble ca 4,5 m. Det var en skikkelig stor sal som ble brukt til teater, konserter, møter (bl.a. for Amsformannskapet = fylkestinget).

Alle konserter som annonseres i "Festsalen" mellom 1878 og 1899 foregikk i denne salen som gikk på tvers av huset. Dessverre har det ikke lyktes å skaffe bilder inne fra denne salen.

I 3. Etasje er det en leilighet i hver ende. I byggebekrivelser er dette kalt "To Lærerindebekvemmeligheter".

59

1.etasje til høyre i bildet. Resten av 1. etasje og 2. etasje til høyre var rene klasserom.

Inngangen fra Kirkegt i venstre ende leder til trapp opp til ordførerkontor mot Sundet i 2. etasje, og et rom som ble brukt både til undervisning og som formannskapsal.

Siden 1985 har Levanger skole hatt et skolemuseum i dette siste rommet. Skolemuseet på skolen har den største samling av gjenstander som noen skole i N-Trøndelag har.

Huset ble brukt slik i vel 20 år, også til folkeskolen. Almueskolen som dette skolestyret kalles den gang holdt ellers til ute i byen, men det ble ganske snart et sambruk om dette huset.

I Festsalen hadde Amsformannskapet i Nordre Trondhjems Amt (dagens Fylkesting) fast møtested i denne tiden. Bystyret hadde sine faste møter her. Ordføreren hadde kontor og formannskapsmøter i huset som bærer det stolte husnummer 1.

Etter brannen i 1877 ble husene i byen fortsatt ikke registrert på gate og husnummer, men fortløpende ettersom de kom opp.

Etter brannen i 1897 oppsto det betydelig uro i skoleverdenen på Levanger. Elevvallet i almueskolen var raskt voksende, men man var engstelig for om lærerskolen ville fortsette på Levanger etter at bybrannen hadde lagt seminarbygget ved Torvet i aske.

Det hastet derfor med å kunne presentere en samlet byfolkeskole som møtte den nye skolelov av 1890 og omgjøringen av Middelskolen ved loven i 1896 på en god måte. Da Klebu seminar ble kapret til Levanger i 1892 var nettopp det avanserte skolestell i byen et meget viktig sagn. Kritikerne rundt i Trøndelag så nå igjen med misro og misunnelse på Levanger som hadde greidd å få tak i lærerskolen.

I 1897 var man på Levanger igjen engstelig for framtida. Byen måtte igjen reises fra asken, og enkelte var i tvil om at lærerskolen fortsatt ville bli på Levanger. Statsråd Wexelsen var imidlertid fortsatt i posisjon, og Stortinget vedtok raskt høsten 1897 at

61

murbygg ga et visst pusterom i plassproblemen som alltid har vært knyttet til dette huset. Her et bilde fra 1936. Levanger folkebibliotek er da plassert i 1.etasje mot Grønns gt.

Teknisk aftenskole holdt til i huset i mange år. Nesset ungdomsskole startet opp i huset, og forskolelærerinna på HINT leidde lokaler her.

Det må være mange hundre elever som har vært innom huset siden 1878 og vi kan trygt regne dette som hjertet i skolebyen Levanger.

I dag brukes huset bl.a. til småskole og SFO. De første 6-åringene som begynte i skole i Levanger 1997 startet her – pussig nok i et hus som allerede i 1878 huset 6-åringeskolen! HKF prosjektet som var det første forskole ble SFO i Levanger kommune startet i dette huset. (se egen artikkel)

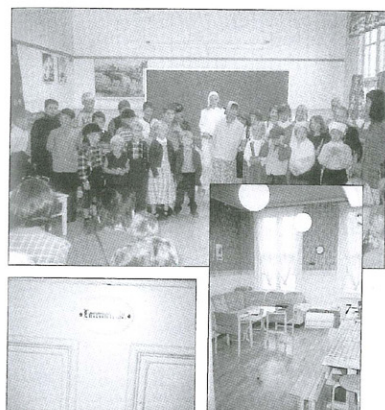
Skolen har ellers oppholdsrom og arbeidsrom for studenter i huset, og det brukes mye på ettermiddag og kveld, blant annet av musikk- og kulturskolen. Skolekjøkken og helseseter har også rom her i dag.

63

Som praksisskole for studenter siden 1892 har vi stort lager av læremidler og bøker som vi er stolte av å kunne vise fram.

Av alle de flotte trehusene på Levanger er dette ett av de aller eldste. Det er dessuten helt sikkert det huset som bærer mest av kulturarven til stedet. Det fortjener både omtanke og stell.

Alle som trander herin – tred forsiktig!
 Det sitter utrolig mye kultur og historie i disse veggene!

65